

ارائه چارچوبی برای عوامل مدیریتی موثر در کیفیت آموزش آموزگاران دوره ابتدایی شهرستان گناوه

نویسنده اول، نویسنده دوم، (B Zar 14 pt, Bold) ...

۱- سمت نویسنده اول (B Zar 12 pt, Bold)

۲- سمت نویسنده دوم (B Zar 12 pt, Bold)

چکیده

پژوهش حاضر با هدف ارائه چارچوبی برای عوامل مدیریتی موثر در کیفیت آموزش آموزگاران دوره ابتدایی در شهر گناوه صورت گرفت. روش انجام پژوهش کیفی می‌باشد. در فاز دوم که ارائه چهارچوبی برای عوامل مدیریتی با استفاده از روش‌های تحقیق در عملیات انجام گرفته است. جامعه آماری در این پژوهش شامل معلمان شامل معلمان آموزگاران دوره ابتدایی شامل ۴۷۰ نفر می‌باشد. به دلیل کیفی بودن پژوهش از این تعداد به کمک روش نمونه‌گیری هدفمند از نوع معیار ۲۰ نفر را انتخاب گردیدند. جهت گردآوری اطلاعات از مصاحبه نیمه ساختار یافته است و روش مصاحبه در این پژوهش مصاحبه منظم است. نتایج حاصل از نشان داد که عوامل مدیریتی موثر بر کیفیت آموزش آموزگاران دوره ابتدایی مشتمل بر هفت بعد عوامل پشتیبانی سازمانی، توسعه تکنولوژی آموزشی و فضا، ارتباطات، مهارت‌های اساسی، پداگوژی، هدایت و رهبری، فرهنگ و اجتماع است. کلمات کلیدی: کیفیت آموزش، عوامل مدیریتی، تدریس، آموزگار.

۱. مقدمه

امروزه در قرن بیستم توجه جدی به امر مهم آموزش و پرورش از اهداف کلیدی و مهم دولت‌ها محسوب می‌شود. مخصوصاً افزایش کمی دانش آموزان با توجه به کمبود امکانات و منابع، کیفیت بخشی به نیروی انسانی و امور آموزشی و پرورشی را در اولویت اول برنامه‌ها قرار داده است. (شریفی و همکاران، ۱۳۸۹). هر دو عامل یاد شده تحت تاثیر عوامل مختلفی است که رهبری مدیریت از مهمترین این عوامل به شمار می‌آید.

مدیریت انواع و اقسام مختلفی دارد ولی مدیریت بر نهادهای آموزش و پرورش از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و نقش استراتژیک دارد. زیرا تمام اهداف و عوامل این سازمان‌ها انسانی است. اگر سازمان‌های دیگر جامعه در ایفای وظایف و رسالت خود کوتاهی کنند و به اهداف مورد نظر دست نیابند، نتیجه‌ی آن مستقیماً عاید گروه یا سازمانی است که با آن سر و کار دارند. اما اگر سازمان آموزش و

پرورش و مدیران آن از ماهیت کار غافل باشند. حاصل کارشان در ابعاد اخلاقی، اجتماعی و اقتصادی متوجه جامعه خواهد شد (بقایی- کفرانی، ۱۳۹۵). این موضوع توجه خاص به موضوع مدیریت در مراکز آموزشی را دو چندان می‌کند. در نظام آموزشی هر چند عناصری چون نیروی انسانی، منابع مادی و تکنولوژی تاثیر گذارند اما ترکیب این عوامل جهت بهره‌وری، مستلزم برخورداری از مدیریت موفق؛ خلاق و کارآمد است.

از گذشته تاکنون نقش رهبری و مدیریت در آموزش مورد بحث بوده است. امروزه رهبری و مدیریت مناسب در مدارس بیش از گذشته اهمیت دارد. مدیر خوب شخصی است که بتواند از حداکثر داشته‌ها و ظرفیت‌ها به خوبی استفاده کرده و در جهت ارتقای نظام آموزشی کشور پیش قدم باشد. مدیران مدارس با انجام فعالیت‌های آموزشی و تربیتی، سهم عمده‌ای در بهبود یادگیری دانش آموزان و پیشرفت‌های اجتماعی دارند. در یک کلام، مدیر خوب از هیچ، همه چیز می‌سازد (چویدار پروین و سلیمان پور، ۱۴۰۰).

شکی نیست که مدیران نقشی اساسی در رسیدن به اهداف مدرسه و اثربخشی و ارتقای آنها دارند. بنابراین می‌توان گفت اثربخشی و کارایی مدارس به شایستگی‌های حرفه ای مدیریت و رهبری وابستگی دارد.

با توجه به اینکه معلمان خصوصاً پایه ابتدایی که اثرگذاری زیادتری به عنوان اولین گام‌های آموزشی فرزندان ما دارند و اهمیت این گروه برای سازمان و با توجه به نیاز سازمان به نیروی انسانی کارآمد و به روز که برای رویارویی با مشکلات و حل مسائل ناگزیر به مدیریت قوی و به روز خود می‌باشد می‌توان به مساله مهم بودن مدیریت و عوامل مدیریتی تاثیرگذار در آموزش پی برد (ربانی، ۱۳۹۴). این عوامل سبب بهبود کیفیت نظام آموزشی و ارتقای موقعیت جامعه می‌گردد.

پیشرفت هر جامعه به چگونگی کیفیت آموزش و پرورش آن جامعه بستگی دارد. آموزش باید با سرعت و کیفیت بیشتر انجام شود (عباسی، ۱۳۹۶). کیفیت آموزش به توانایی یک نظام آموزشی در دستیابی به هدف‌های مورد پذیرش قرار گرفته برای یک نظام آموزشی با محوریت توسعه دانش و مهارت اشاره دارد (هایمنن. و دی یانگ^۱، ۲۰۰۳).

فرهنگ کیفیت اساساً با هدف دستیابی به اهداف کیفیت آموزشی مطرح شده است و بیانگر آن است که فرهنگ یک سازمان آموزشی و کیفیت آموزش نباید به عنوان هویت‌های مستقل در نظر گرفته شوند بلکه کیفیت از یک چشم‌انداز فرهنگی گسترده‌تر نشأت می‌گیرد (علی و موسی^۲، ۲۰۱۲). تعریف کردن کیفیت آموزش به جهت وجود ذینفعان متعدد نظیر مدیران، دانش‌جویان، والدین، دولت، سازمان‌های نظارتی و بخش اجتماعی می‌باشد (نابهو، آگتی و اونیا^۳، ۲۰۱۷). با این حال، بهبود کیفیت در آموزش عالی در کشورهای در حال توسعه، در پژوهش‌ها و سیاست‌گذاری نادیده گرفته شده است (کیمینی^۴، ۲۰۱۱). هر چند کیفیت آموزش به نیروی آن بستگی دارد اما عوامل تاثیرگذار دیگری نیز در ارتقاء آن نقش دارند.

تردیدی نیست که بدون استفاده از مدیریت صحیح و مناسب نمی‌توان، در هیچ سازمان و اداره‌ای شاهد بهبود و ارتقاء بود. برای این مهم، می‌باید مهارت‌هایی را که مدیریت را در جهت این نوع مدیریت یاری نماید، شناسایی کرده و هر یک از آنها را در مدیران تقویت و یا ایجاد نمود. با بهره‌گیری مناسب از توانایی‌ها و استعداد‌های افراد می‌توان به استفاده بهینه از امکانات و منابع رسیده، مانع از هدر رفتن سرمایه‌های ملی کشور شد (ریحانی، ۱۴۰۱). عوامل مدیریتی موفق می‌تواند به عنوان ابعاد افزایش کیفیت مدیریت آموزشی گردد. اهمیت کیفیت آموزشی در کشورهای پیشرفته تا آن حد است که نتیجه رقابت آنها بر سر داشتن قدرت برتر است. لذا کوشش در جهت افزایش کیفیت آموزشی، به کیفیت آموزشی آنها ارتباط دارد و کنار موفقیت‌های چشمگیری که در ابعاد کمی

1. Heyneman and DeYoung
2. Ali & Musah
3. Nabaho, Aguti & Oonyu
4. Kimenyi

آموزش بدست آمده، همواره مد نظر برنامه‌ریزان بوده و تحقیقات متعددی جهت آگاهی از میزان موفقیت سازمان آموزشی در راه عملی ساختن اهداف، شناسایی عوامل مؤثر بر کیفیت آموزشی معلمان و موفقیت تحصیل دانش آموزان انجام گرفته و در حال انجام است (نصیری، ۱۳۹۱).

عوامل و علل متعددی و زیادی می‌تواند سبب کاهش یا ارتقاء کیفیت آموزش گردد. که از آن جمله می‌توان به آموزش، وجود فضای آموزشی مناسب و شرایط مناسب شغلی، وجود مدیریت صحیح و بهیمنه و غیره را می‌توان نام برد. در این بین می‌توان از عوامل مدیریتی به عنوان یک عامل کلیدی و تاثیرگذارتر نام برد. چرا که بدون وجود مدیریت موفق، صحیح و توانمند، امکان ایجاد یا بهبود کیفیت آموزش امکان‌پذیر نمی‌باشد؛ یا اینکه به سختی این امر میسر می‌گردد. در این پژوهش شاخص‌های عوامل مدیریتی در قالب وظایف مدیریتی عنوان شده‌اند. لذا سوالات این پژوهش این است که ۱- چارچوب عوامل مدیریتی مؤثر بر کیفیت آموزش آموزگاران دوره ابتدایی در شهر گناوه چگونه است؟ ۲- آیا چارچوب عوامل مدیریتی مؤثر در کیفیت آموزش آموزگاران دوره ابتدایی در شهر گناوه از اعتبار لازم برخوردار است؟

نتایج پژوهش ریحانی (۱۴۰۱) نشان داد که راهبردهای مدیریت دانش موجب بهبود کیفیت خدمات آموزشی می‌شوند. راهبردهای مدیریت دانش انسان محور موجب بهبود کیفیت خدمات آموزشی می‌شوند. و همچنین راهبردهای مدیریت دانش سیستم محور موجب بهبود کیفیت خدمات آموزشی می‌شوند. یافته‌های مکوندی (۱۳۹۹) نشان دادند که از دیدگاه دانشجو و معلمان، هفت عامل بالاترین نقش را در کیفیت آموزش و تدریس داشته‌اند که شامل: ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای اساتید، مدیریت کلاس درس، برنامه‌ریزی درسی، فضای فیزیکی، ارزشیابی آموزشی توسط اساتید، نقش آموزش و پرورش، نقش دانشگاه فرهنگیان، می‌باشند. یافته‌های چناری، بهمنی و برکت (۱۳۹۹) نشان داد دو بعد (عوامل درون و برون سازمانی) و ۱۱ مؤلفه (اهداف و رسالت‌های آموزش ابتدایی، مدیریت و رهبری، معلمان، دانش‌آموزان، فضای آموزشی، محتوای آموزشی، فرایندهای یادگیری و یاددهی، زیر ساخت‌های آموزشی، خانواده، فرهنگ، اجتماع و سیاست) در طراحی الگوی کیفیت آموزشی از دید خبرگان وجود دارد. نتایج نشان داد مؤلفه‌های شناسایی شده می‌توانند ۰/۸۳ متغیر کیفیت آموزشی را پیش‌بینی کنند. نتایج صوری (۱۳۹۹) از دیدگاه مدیران ابتدایی شهر تهران نشان داد؛ که مؤلفه‌های کیفیت آموزشی شامل سه مؤلفه اصلی و ۱۲ مؤلفه فرعی: ۱. عوامل مدیریتی، ۲. عوامل سازمانی، ۳. عوامل مهارتی می‌باشد. بعلاوه پاسخ دهی مدیران نسبت به وضعیت موجود مؤلفه‌های مدیریتی تاثیرگذار بر کیفیت آموزشی مدارس در این سه عامل در وضعیت مطلوبی قرار دارند. همچنین میانگین شش عامل سازمانی در وضعیت مطلوبی قرار دارند. سنول و داگلی^۱ (۲۰۱۷) در تحقیقی دریافتند که معلمان بر وظایف اصلی خدمات شامل راهنمایی و مشاوره و نیازهای آموزشی ضمن خدمت تاکید دارند، در حالی که مدیران مدارس بر اهمیت استفاده معلمان از روش‌های تدریس مؤثر، روابط بین دانش‌آموزان، مدیران و معلمان تاکید می‌ورزند. یافته‌های پژوهش اندرون‌سیسو و همکاران^۲ (۲۰۱۵) نشان داد که شایستگی‌های مانند انعطاف‌پذیری، توانایی غلبه بر چالش‌ها، درک نیازهای توسعه دیگران، تجزیه و تحلیل فرصت‌ها و تهدیدها، داشتن چشم انداز استراتژیک برای مدیریت موفق مدارس ضروری است و مدیران باید در این زمینه‌ها خود را توانمند سازند. هباکووا^۳ (۲۰۱۵) در پژوهشی به این نتیجه رسید که استفاده از فناوری اطلاعات، تخصص معلمان، مهارت‌های تدریس معلمان، محتوای برنامه درسی و تعداد دانشجویان بر کیفیت

1. Senol and Dagli
1. Androniceanu et al
2. Hubackova

تدریس اساتید تاثیرگذار و همه این عوامل تحت عنوان عوامل مدیریتی موفق است. شیندلر و همکاران^۱ (۲۰۱۵) در پژوهشی با عنوان تعاریف کیفیت در آموزش عالی نتیجه گرفتند که امنیت و برقراری نظم در کلاس و محیط آموزشی، تعاملات معلم با دانش آموزان و همکاران، انتظارات و فرهنگ توسعه حرفه ای و رهبری در مدرسه از عناصر مهم کیفیت آموزشی هستند. اگرینگ و همکاران^۲ (۲۰۱۵) در پژوهشی نتیجه گرفت توجه به کیفیت در مدارس یکی از موارد اساسی و حیاتی است که تاثیری بسزا بر سرنوشت جوامع دارد. زیرا کیفیت را می توان به مثابه ترکیبی از کارایی، بهره وری، اثربخشی، پاسخگویی، توازن نوآوری و شرایط آموزشی بیان کرد.

۲. روش تحقیق

روش انجام این پژوهش با توجه به این که مساله آن شناسایی و ارائه چارچوبی برای عوامل مدیریتی موثر بر کیفیت آموزش آموزگاران دوره ابتدایی قلمرو پژوهش می باشد، کیفی بود. جامعه آماری خبرگان کلیدی در حوزه آموزش و پرورش و در بخش کمی شامل معلمان آموزگاران دوره ابتدایی اعم از زن و مرد که در سال تحصیلی (۱۴۰۱-۱۴۰۲) در اداره آموزش و پرورش شهرستان گناوه به خدمت اشتغال داشته اند که بر اساس آمار رسمی کارشناس طرح و برنامه اداره آموزش و پرورش شهرستان گناوه، جامعه آماری شامل ۴۷۰ نفر از ۷۴ آموزشگاه ابتدایی این شهرستان می باشد. با توجه به نیاز پژوهش به استفاده از نظرات متخصصین در خصوص شناسایی عوامل موثر بر عوامل مدیریتی موثر در کیفیت آموزش آموزگاران دوره ابتدایی، روش نمونه گیری مورد استفاده در این پژوهش روش هدفمند از نوع معیار می باشد. حجم نمونه بر اساس اشباع نظری تعیین شد. روش مصاحبه در این پژوهش مصاحبه منظم است به این صورت که سوال از قبل تهیه شده، از مصاحبه شونده پرسیده می شود و جوابها توسط خود مصاحبه شونده و یا پژوهشگر نوشته می شود و یا اینکه با کسب اجازه توسط دستگاه ضبط صدا ثبت می شود. سوال اصلی در این پژوهش که مورد تایید استاد محترم راهنما قرار گرفت این است که: عوامل مدیریتی موثر بر کیفیت آموزش آموزگاران دوره ابتدایی در شهر گناوه کدامند؟ که سوال روی برگ چاپ شد و در بین معلمان توزیع گشت و بعد از پاسخ دادن جمع آوری گردید. نکاتی که قبل از مصاحبه توسط پژوهشگر رعایت شد:

۱. نکات مهم در مورد انجام مصاحبه.
  ۲. تکلم با زبان شخص مصاحبه شونده.
  ۳. دخالت ندادن تمایلات شخصی مصاحبه گر.
  ۴. کسب اجازه در هنگام استفاده از دستگاه ضبط صدا.
  ۵. رعایت مقام و موقعیت اجتماعی افراد.
  ۶. بیان توضیحات کافی قبل از شروع مصاحبه.
- در بخش کیفی تجزیه و تحلیل اطلاعات مبتنی بر تحلیل مضمون با استفاده از روش استرلینگ (۲۰۰۱) انجام شده است. همچنین برای اعتبار یابی چارچوب به دست آمده از روش همسو سازی استفاده شد.

^۱ Schindler

^۲ Ogrinc & et al

۳. تحلیل داده‌ها

گام اول: کدگذاری اولیه

در گام اول، کلیه مصاحبه‌ها پس از مطالعه دقیق، موشکافانه و سازماندهی لازم به نرم افزار MaxQDA تزییق گردید. سپس با استفاده از امکانات نرم افزار کلیه کدهای معنادار از متن استخراج، تلخیص، ادغام و ذیل مضامین در یک درختواره کلی لیست گردیدند.

مرحله دوم: ساخت مضامین پایه

در این مرحله ضمن دسته بندی و پایش کدهای اولیه و بارها بررسی آنها، نهایتاً تلخیص سازی و دسته بندی کدها، هر تعداد کد با ویژگی‌های مشترک در ذیل یک مضمون به عنوان مضمون پایه، سازماندهی شدند.

مرحله سوم: ساخت مضامین سازمان دهنده و محوری

سومین مرحله در تحلیل مضمون به روش استرلینگ، مرحله ساخت مضامین سازمان دهنده و نهایتاً محوری است. در این مرحله با توجه با اصل اشتراک و افتراق در ویژگی‌ها و ماهیت مضامین، هر چند مضمون پایه ذیل یک مضمون سازمان دهند، قرار داده شد. لیست این مضامین در جدول ۱ درج شده است. بر اساس این سازماندهی ملاحظه می‌شود که تعداد مضامین پایه مشتمل بر ۲۷ مضمون است می‌باشد. که هر کدام بر گرفته از تعدادی کد اولیه معنادار می‌باشد. بر اساس نتایج به دست آمده مبرهن شد که عوامل مدیریتی موثر بر کیفیت آموزشی مشتمل بر هفت بعد عوامل پشتیبانی سازمانی، توسعه تکنولوژی آموزشی و فضا، ارتباطات، مهارت-های اساسی، پداگوژی، هدایت و رهبری، فرهنگ و اجتماع است. در این میان عوامل پشتیبانی سازمانی مشتمل بر مولفه‌های (توانمندسازی معلمان، رضایتمندی معلمان، آموزش‌های ضمن خدمت، توسعه سواد اداری- مالی، انگیزش و علاقمندی، مسائل روانی و درونی، فعالیتهای فوق برنامه، عدالت محوری، حمایت علمی و شغلی، حمایت سازمانی)، عوامل توسعه تکنولوژی آموزشی و فضا مشتمل بر مولفه‌های (فضای کالبدی، تجهیزات آموزشی و کمک آموزشی، فناوری‌های نوین، بکارگیری تکنولوژی)، عوامل ارتباطات مشتمل بر مولفه‌های (ارتباط اولیاء و مربیان، ارتباطات بین فردی)، عوامل مهارت‌های اساسی مشتمل بر مولفه‌های (مشارکت و کار تیمی، مهارت‌های فردی، صلاحیت حرفه ای معلمان)، عوامل پداگوژی مشتمل بر مولفه‌های (ارزشیابی، توسعه علم و دانش، روش های نوین تدریس)، عوامل هدایت و رهبری مشتمل بر مولفه‌های (مهارت‌های مدیریتی، نظارت و راهنمایی)، عوامل فرهنگ و اجتماع مشتمل بر مولفه های (توسعه فرهنگی، فرهنگی و اجتماعی، ارزش ها و اصول پایه) می‌باشد.

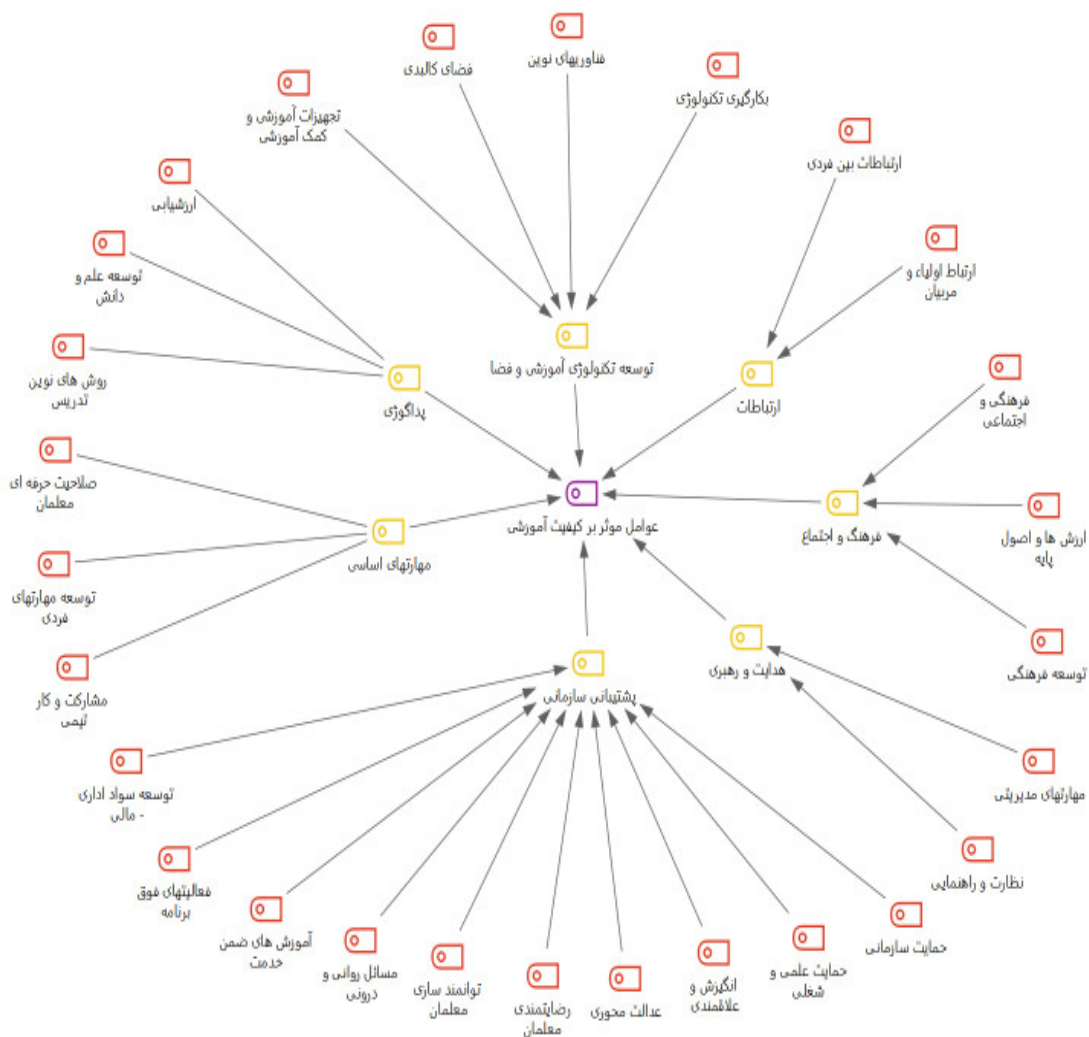
جدول ۱: لیست مضامین پایه، سازمانده و دهنده و محوری

محوری	سازمان دهنده	پایه
عوامل موثر بر کیفیت آموزشی	پشتیبانی سازمانی	توانمند سازی معلمان
		رضایتمندی معلمان
		آموزش‌های ضمن خدمت
		توسعه سواد اداری - مالی
		انگیزش و علاقمندی

پایه	سازمان دهنده	محوری
مسائل روانی و درونی		
فعالیت‌های فوق برنامه		
عدالت محوری		
حمایت علمی و شغلی		
حمایت سازمانی		
فضای کالبدی	توسعه تکنولوژی آموزشی و فضا	
تجهیزات آموزشی و کمک آموزشی		
فناوری‌های نوین		
بکارگیری تکنولوژی		
ارتباط اولیاء و مربیان	ارتباطات	
ارتباطات بین فردی		
مشارکت و کار تیمی	مهارت‌های اساسی	
مهارت‌های فردی		
صلاحیت حرفه ای معلمان		
ارزشیابی	پداگوژی	
توسعه علم و دانش		
روش‌های نوین تدریس		
مهارت‌های مدیریتی	هدایت و رهبری	
نظارت و راهنمایی		
توسعه فرهنگی	فرهنگ و اجتماع	
فرهنگی و اجتماعی		
ارزشها و اصول پایه		

مرحله ساخت شبکه مضامین

پس از احصاء مضامین محوری، سازمان دهنده و پایه، شبکه مضامین و ارتباط بصری آنها با یکدیگر، با استفاده از نرم افزار MaxQDA ترسیم گردید. شکل ۱ نشان دهنده شبکه مضامین و خروجی نرم افزار مربوطه است.

نمودار ۱: شبکه مضامین به دست آمده، خروجی نرم افزار MaxQDA

به منظور محاسبه اعتباریابی چارچوب کشف شده عوامل مدیریتی موثر بر کیفیت آموزشی، از معیار اعتبار پذیری استفاده گردید. در این معیار برای بررسی اعتبار پژوهش و مضامین احصا شده از روش همسو سازی داده ها با شواهد نظری و پژوهشی حاصل از منابع

مختلف، استفاده شد. با عنایت به اینکه مضامین احصاء شده در این پژوهش با منابع و سوابق پژوهشی بازنگری شده همگرایی لازم را دارد، فلذا می‌توان گفت که مضامین به دست آمده پیرامون پدیده کشف شده از اعتبار لازم برخوردار است.

جدول ۲: همسو سازی مضامین پایه احصاء شده‌ی عوامل مدیریتی موثر بر کیفیت آموزشی

مضامین	سوابق پژوهشی
پشتیبانی سازمانی	ریحانی (۱۴۰۱)
توانمند سازی معلمان، رضایتمندی معلمان، آموزش های ضمن خدمت، توسعه سواد اداری – مالی، انگیزش و علاقمندی، ...	مکوندی (۱۳۹۹)
توسعه تکنولوژی آموزشی و فضا	چناری، بهمنی و برکت (۱۳۹۹)
تجهیزات آموزشی و کمک آموزشی، فناوریهای نوین، ...	تنومن و دتساکان (۲۰۱۳)
ارتباطات	صوری (۱۳۹۹)
ارتباط اولیاء و مربیان، ارتباطات بین فردی	
مهارت‌های اساسی	کیخا و همکاران (۱۳۹۸)
مشارکت و کار تیمی، مهارت‌های فردی، صلاحیت حرفه ای معلمان	سنول و داگلی (۲۰۱۷)
پداگوژی	جمال و همکاران (۱۳۹۷)
ارزشیابی، توسعه علم و دانش، روش های نوین تدریس	راشید و اقبال (۲۰۱۰)
هدایت و رهبری	چویدارپروین و سلیمان پور (۱۴۰۰)
مهارت‌های مدیریتی، نظارت و راهنمایی	منادی سفیدان و یزدانی (۱۳۹۷)
فرهنگ و اجتماع	رضازاده و همکاران (۱۳۹۷)
توسعه فرهنگی، فرهنگی و اجتماعی، ارزش ها و اصول پایه	شیندلر و همکاران (۲۰۱۵)

۴. نتیجه گیری

نتایج تجزیه و تحلیل مصاحبه‌ها نشان داد که عوامل مدیریتی موثر بر کیفیت آموزش آموزگاران دوره ابتدایی مشتمل بر هفت بعد عوامل پشتیبانی سازمانی، توسعه تکنولوژی آموزشی و فضا، ارتباطات، مهارت‌های اساسی، پداگوژی، هدایت و رهبری، فرهنگ و اجتماع است.

بر اساس یافته حاصل از تجزیه و تحلیل کیفی انجام شده ملاحظه می‌شود که عامل پشتیبانی سازمانی بر کیفیت آموزش آموزگاران مؤثر است. منظور از عوامل پشتیبانی سازمانی، «توانمند سازی معلمان، رضایتمندی معلمان، آموزش‌های ضمن خدمت، توسعه سواد اداری – مالی، انگیزش و علاقمندی، مسائل روانی و درونی، فعالیت‌های فوق برنامه، عدالت محوری، حمایت علمی و شغلی، حمایت سازمانی» می‌باشد. این یافته با پژوهش مکوندی (۱۳۹۹)، صوری (۱۳۹۹) و کیخا و همکاران (۱۳۹۸) هم راستا می‌باشد.

علاوه بر این، عامل عامل توسعه تکنولوژی آموزشی و فضا بر کیفیت آموزش آموزگاران مؤثر است. منظور از عوامل عامل توسعه تکنولوژی آموزشی و فضا، « فضای کالبدی، تجهیزات آموزشی و کمک آموزشی، فناوریهای نوین، بکارگیری تکنولوژی » می باشد. این یافته با پژوهش های منادی سفیدان و یزدانی (۱۳۹۷) و رضازاده و همکاران (۱۳۹۷) هم راستا می باشد. همچنین، عامل ارتباطات بر کیفیت آموزش آموزگاران مؤثر است. منظور از عامل ارتباطات « ارتباط اولیاء و مربیان، ارتباطات بین فردی » می باشد. این یافته با پژوهش های رضازاده و همکاران (۱۳۹۷) و بهارلو (۱۳۹۶) هم راستا می باشد. عامل مهارت های اساسی بر کیفیت آموزش آموزگاران مؤثر است. منظور از عامل مهارت های اساسی « مشارکت و کار تیمی، مهارت های فردی، صلاحیت حرفه ای معلمان » می باشد. این یافته با پژوهش های ریحانی (۱۴۰۱)، چناری، بهمنی و برکت (۱۳۹۹) و سنول و داگلی (۲۰۱۷) هم راستا می باشد.

علاوه بر این، عامل پداگوژی بر کیفیت آموزش آموزگاران مؤثر است. منظور از عامل پداگوژی « ارزشیابی، توسعه علم و دانش، روش های نوین تدریس » می باشد. این یافته با پژوهش های محمدی و همکاران (۱۳۹۲) و شهرکی پور (۱۳۹۱) هم راستا می باشد. عامل هدایت و رهبری نیز بر کیفیت آموزش آموزگاران مؤثر است. منظور از عامل هدایت و رهبری « مهارت های مدیریتی، نظارت و راهنمایی » می باشد. این یافته با پژوهش های کیخا و همکاران (۱۳۹۸) و منادی سفیدان و یزدانی (۱۳۹۷) هم راستا می باشد. عامل فرهنگ و اجتماع بر کیفیت آموزش آموزگاران مؤثر است. منظور از عامل فرهنگ و اجتماع « توسعه فرهنگی، فرهنگی و اجتماعی، ارزش ها و اصول پایه » می باشد. این یافته با پژوهش های چوبدارپروین و سلیمان پور (۱۴۰۰)، مکوندی (۱۳۹۹) و چناری، بهمنی و برکت (۱۳۹۹) هم راستا می باشد.

براساس نتایج حاصل از سؤالات پژوهش پیشنهاد می گردد:

۱. آموزش های ضمن خدمت باید به گونه ای باشند که اطلاعات کاربردی معلمان را افزایش دهد و معلمان قادر به انجام صحیح وظایف خود باشند.
۲. وسایل آموزشی مناسب و به اندازه کافی باید تدارک دیده شود سیستم های ارزیابی بعد از آموزش ضمن خدمت باید به گونه ای باشند تا میزان تفاوت عملکرد مربیان نسبت به وضعیت فعلی آنان را بتوان سنجید.
۳. مسئولان آموزشی نسبت به شیوه های اجرای آموزش در کارگاه های آموزشی کنترل کافی داشته باشند.
۴. شرکت کنندگانی که در مباحث آموزشی شرکت می نمایند باید از انگیزه کافی برای شرکت در مباحث دوره آموزشی برخوردار باشند. پس توصیه می گردد که مدرسان از روش های ایجاد انگیزه در بزرگسالان و مشوق های لازم استفاده نمایند، همچنین نقش همکاران، مدیران نیز برای انگیزه شدن مربیان شرکت کننده در دوره آموزشی بسیار چشم گیر می باشد.
۵. به معلمان پیشنهاد می شود، که پرورش مهارت های ذهنی، تفکر انتقادی، شیوه های حل مسئله در دانش آموزان تقویت شود و از شیوه های تدریس بحث و گفتگو، مشارکتی، همیاری و سایر روش های فعال تدریس استفاده نمایند.
۶. به مسئولان آموزش و پرورش و مدیران مدارس پیشنهاد می شود که در انتخاب معلمان به صلاحیت های حرفه ای (از قبیل میزان تحصیلات، هماهنگی رشته تحصیلی با زمینه تدریس، میزان تجربه، شرایط سنی، اخلاقی، میزان صبر و حوصله، نحوه تعامل و مهارت های ارتباطی و شخصیتی و غیره) آنها توجه ویژه گردد و معلمانی را انتخاب نمایند که از هر جهت دارای شایستگی باشند.
۷. به مدیران آموزش و پرورش پیشنهاد می شود، که به تشکیل همایش های داخلی و خارجی در راستای ارتقاء توانایی های حرفه ای معلمان مبادرت ورزند. همچنین به طراحی و اجرای دوره ها و کارگاه های آموزشی مدیریت کیفیت و توانمندسازی

برای معلمان دوره ابتدایی به منظور ارتقاء کیفیت آموزشی اقدامات الزم صورت گیرد، تا توان علمی معلمان از طریق آموزش‌های مستمر و ضمن خدمت ارتقاء یابد. همچنین به ملزم نمودن معلمان به فعالیت‌های پژوهشی توجه شود. ۸. به مسئولان و مدیران آموزش و پرورش ابتدایی پیشنهاد می‌شود، که قوانین و مقررات در آموزش ابتدایی باید طوری وضع شوند که عملی باشد و به دور از آرمان‌ها و با توجه به مقتضیات و شرایط جامعه وضع شود و به نفع دانش آموزان کارکنان مدرسه باشد و از وضع مقررات و سیاست‌های دست و پاگیر که مانع پیشرفت و انگیزش معلمان و دانش آموزان می‌شود، جلوگیری شود.

۵. مراجع

- بقایی کفرانی، مصطفی (۱۳۹۵). نقش مدیریت در بهبود کیفیت آموزشی مدارس، پنجمین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی، تهران.
- بهارلو، منیژه (۱۳۹۶). بررسی کیفیت آموزش و پرورش و ارائه راهکارهایی جهت ارتقای آن، همایش علمی پژوهشی استانی راهبردها و راهکارهای ارتقاء کیفیت در آموزش و پرورش، میناب
- چویدار پروین، علی؛ سلیمان پور، امیرحسین (۱۴۰۰)، نقش مدیریت مناسب مدرسه در جهت بهبود کیفیت یادگیری دانش آموزان، دومین همایش ملی مدرسه آینده.
- ربانی، سهیلا (۱۳۹۴). اولویت‌بندی عوامل موثر بر توانمند سازی کارکنان با استفاده از تکنیک تحلیل فرایند شبکه (ANP) مطالعه موردی معاونت درمان دانشگاه علوم پزشکی تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران مرکزی.
- رضازاده، اکبر؛ حسینی‌نسب، سیدداود؛ سرمدی، محمدرضا؛ فرج‌الهی، مهران (۱۳۹۷). ارزیابی و اولویت بندی عوامل مؤثر بر کیفیت آموزش در محیط‌های یادگیری الکترونیکی با استفاده از تکنیک فرآیند تحلیل سلسله مراتبی، نشریه علمی آموزش و ارزشیابی ۴۱(۱۱).
- ریحانی، حسین (۱۴۰۱). نقش راهبردهای مدیریت دانش در بهبود کیفیت خدمات آموزشی، رویکردی نو در علوم تربیتی ۳(4)، 58-65
- شریفی، سمانه؛ سلیمی، قربانعلی؛ احمدی، سید احمد (۱۳۸۹). بررسی رابطه‌ی ویژگی‌های شخصیتی با تعهد سازمانی در مدیران و معلمان مدارس ابتدایی، راهنمایی و متوسطه شهرستان خوانسار، دو ماهنامه علمی - پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی.
- شهرکی‌پور، حسن (۱۳۹۱). عوامل مؤثر بر افزایش کیفیت آموزشی دوره‌های کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد دانشکده علوم تربیتی (مطالعه موردی واحد رودهن). پژوهش در برنامه ریزی درسی، ۳۴(9).
- صوری، مریم (۱۳۹۹). بررسی وضعیت عوامل موثر بر کیفیت آموزشی در مدارس ابتدایی شهر تهران، تحقیقات مدیریت آموزشی، ۱۲(46).
- عباسی، مریم (۱۳۹۶). عوامل موثر بر افزایش کیفیت آموزشی، چهارمین کنفرانس بین‌المللی یافته‌های نوین علوم و تکنولوژی، کیخا، احمد، عبداللهی، حسین؛ خورسندی طاسکوه، علی (۱۳۹۸). شناسایی عوامل مؤثر بر کیفیت بخشی آموزش از دیدگاه متخصصان آموزش عالی و دانشجویان دکتری، مدیریت و برنامه ریزی در نظام های آموزشی، ۱۲(1).

محمدی، حمید موحد، شعبانعلی فمی، حسین، پورآتشی، مهتاب، ؛ علیرضایی، مینا (۱۳۹۲). تحلیل عوامل مدیریتی تاثیرگذار بر کیفیت آموزش‌های متوسطه کشاورزی. دوماهنامه علمی - پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، 4 (شماره ۱۳)، ۱۸۳-۱۹۴.

منادی سفیدان، معصومه و یزدانی، سهراب (۱۳۹۷). نقش نظارت آموزشی مدیران در بهبود کیفیت آموزش در مدارس ابتدایی شهری آموزش و پرورش منطقه ۵ تبریز، مجله (DU) علوم انسانی و اجتماعی، (۲۰۱۵).

مکوندی، محمد (۱۳۹۹). بررسی عوامل مؤثر بر کیفیت آموزش و تدریس در دانشگاه فرهنگیان از دیدگاه دانشجو معلمان (مطالعه موردی: پردیس‌های استان خوزستان، پویش در آموزش علوم تربیتی و مشاوره، ۲(۱۲).

Ali, H. M. & Musah, M. B. (2012). Investigation Of Malaysian Higher Education Quality Culture And Workforce Performance. *Quality Assurance In Education* , 20 (3), 289-309

Heyneman, S.P. And Deyoung, A. (2003). *Challenges For Education In Central Asia*. Information Age Publishing

Nabaho, L., Aguti, J. N., & Oonyu, J. (2017). Making Sense Of An Elusive Concept: Academics' Perspectives Of Quality In Higher Education. *Higher Learning Research Communications*, 7(2)

Ogrinc, G., Davies, L., Goodman, D., Batalden, P., Davidoff, F. Stevens D. (2015). Squire 2.0 (Standards For Quality Improvement Reporting Excellence): Revised Publication Guidelines From A Detailed Consensus Process. *American Journal Of Critical Care*. 24(6), 466-473.

Schindler, L., Puls-Elvidge, S., Welzant, H., & Crawford, L. (2015). Definitions Of Quality In Higher Education: A Synthesis Of The Literature. *Higher Learning Research Communications*, 5(3), 3-13

Senol H, Dagli G. (2017). Increasing Service Quality In Education: Views Of Principals And Teachers. *Eurasia Journal Of Mathematics, Science And Technology Education*. 13(8): 4857-4871.